Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Kirje

31.5.2022

VN/26443/2020
VN/26443/2020-MMM-4

Suomen metsäkeskus

Maa- ja metsätalousministeriön kannanotto Suomen metsäkeskuksen tilinpäätöksestä ja tulostavoitteiden saavuttamisesta vuonna 2021

Maa- ja metsätalousministeriö ottaa kantaa metsäkeskuksen vuotta 2021 koskevaan tilinpäätökseen, henkilöstötilinpäätökseen ja tuloksellisuusraporttiin. Kannanotto tehdään soveltaen talousarvioasetuksen 66 i §:n (7.4.2004/254) mukaisia raportointivaatimuksia. Pykälässä säädetään ministeriön raportoinnista, joka koskee hallinnonalan kirjanpitoyksiköiden ja valtion rahastojen tilinpäätöstä sekä niitä toimenpiteitä, joihin organisaation toiminta ja talous sekä tilinpäätöstä koskevat selvitykset ja lausunnot antavat aihetta.

Suomen metsäkeskuksen vuoden 2021 tilinpäätöksestä on annettu tilintarkastuskertomus Suomen metsäkeskuksen toiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (1544/2016) 18 § mukaisesti. Toimintakertomus ja tilinpäätös on hyväksytty metsäkeskuksen johtokunnan kokouksessa 24.3.2022.

1. Arvio tuloksellisuuden kehityksestä ja asetettujen tavoitteiden toteutumisesta

a) Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet

Metsäkeskuksen vuoden 2021 tavoitteet on asetettu niin, että metsäkeskus edistää maa- ja metsätalousministeriön toimialaa koskevien vaikuttavuustavoitteiden ja hallitusohjelman toteuttamista erityisesti luonnonvaratalouden osalta. Kansallinen metsästrategia 2025 (*jatkossa Kansallinen metsästrategia*) ja hallinnonalan yhteiskunnalliset vaikutustavoitteet on koordinoitu keskenään. Tämän mukaisesti metsäkeskuksen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet on kytketty Kansallisen metsästrategian, ja siihen liittyvän Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman (METSO) tavoitteitten toteuttamiseen.

Metsäkeskuksen itsearviointi on toteutettu uskottavasti. Jo vähäinenkin poikkeama asetetuista vuositavoitteista on johtanut alennettuun arvosanaan.

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Maa- ja metsätalousministeriö PL 30 00023 Valtioneuvosto	 Hallituskatu 3 A Helsinki	 0295 16001 +358 295 16001		 kirjaamo.mmm@gov.fi

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet:

A1	Metsätalouden kokonaiskestävyys paranee
A2	Metsiin perustuvan elinkeinotoiminnan monipuolisuus lisääntyy ja kannattavuus ja työllisyys paranevat
A3	Metsäkeskuksen asiakkaiden ml. kansalaisten metsistä saamat hyödyt lisääntyvät
A4	Metsäkeskuksen tiedot, asiantuntemus ja palvelut hyödyttävät laajasti yhteiskunnan tarpeita
A5	Metsälakien toimeenpano ja hallinnointi on luotettavaa ja parantaa metsätalouden kokonaiskestävyyttä ja kustannustehokkuutta

SMK:n itsearviointi onnistumisesta vuonna 2021:

Toimenpiteet, jotka toteuttavat annettua tulostavoitetta	Itsearvioinnin tulos
1. Tuotetaan metsäsektorin käyttöön laadukkaampaa metsä- ja luontotietoa	5
2. Kehitetään luontotietoa vastaamaan yhteiskunnan ja metsäsektorin toimijoiden tarpeita	4
3. Kehitetään Metsäkeskuksen asiakaspalveluja	3
4. Toteutetaan koulutusta, neuvontaa ja tehdään tietotuotteita, joilla parannetaan metsien metsänomistusrakennetta, metsänhoidollista tilaa, vesien tila, metsäluonnon monimuotoisuutta ja ilmastokestävyyttä sekä metsäteiden kunnossapitoa	4
5. Johdetaan metsätalouden julkisten tukien käyttöä ja metsälain valvontaa hyödyttämään kestävää metsätaloutta	4
6. Edistetään metsäsektorin tietojärjestelmien yhteentoimivuutta ylläpitämällä ja kehittämällä metsäalan standardeja ja toteuttamalla sanastotyö	4
7. Kehitetään Metsään.fi -palvelua	4
8. Toteutetaan hankkeita, jotka edistävät metsiin perustuvaa elinkeinotoimintaa ja sen kannattavuutta sekä tehostavat metsien käytön kokonaiskestävyyttä.	5
9. Toteutetaan Kansallisessa metsästrategiassa määritettävät Metsäkeskuksen kehittämispanosta vaativat uudet hankkeet tarkoitukseen osoitettavilla ulkopuolisilla ja sisäisillä voimavaroilla.	4
10. Kehitetään palaute- sekä aloite- ja innovaatiojärjestelmän soveltamista asiakastarpeiden tunnistamiseksi ja toiminnan kehittämiseksi	3
11. Metsätuhojen hallinnan toimintamallit tarkennetaan vastaamaan ilmastomuutoksen kasvavia vaatimuksia	4
12. Toteutetaan verkostoissa alueellisten metsäohjelmien (AMO) 2021-2025 maakunnallisia toimenpiteitä KMS:n tavoitteita tukevasti	4
13. Arvioidaan toiminnan vaikuttavuutta ja kehitetään toimintaa sen perusteella	4
14. Käynnistetään yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arvioinnin ja mittareiden kehittäminen tulosohjauksen ja strategisen johtamisen välineenä	4
Itsearvioinnin keskiarvo (v. 2020 tulos 3,5 ja v. 2019 tulos 3,6)	**4,0**

MMM:n havainnot:

- Vuoden 2021 laskennallinen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tulos parani edellisiin vuosiin verrattuna.

- Onnistunutta oli erityisesti metsä- ja luontotiedon laadun kehittäminen. Toimijoiden toimittama hakkuukonetieto on parantamassa metsätiedon ajantasaisuutta, ja mahdollistamassa tiedon laadun kehittämisen uudelle tasolle. Menettelyn käynnistyminen on merkittävä parannus aikaisempaan käytäntöön. Metsäkeskuksen tekemä luontotiedon kehitystyö parantaa luontotiedon laatua ja sen jatkohyödyntämistä.
- Merkittävä onnistuminen on myös metsäkeskuksen hanketoiminnan määrätavoitteen ylittyminen.
- Kestävän metsätalouden rahoituslain mukaisia tukia myönnettiin noin 16 milj. euroa vähemmän kuin rahoitusta olisi ollut käytettävissä. Varojen käytön alhainen taso heikentää metsien metsänhoidollista tilaa ja metsistä saatavissa olevia hyvinvointivaikutuksia pitkällä aikavälillä. Tukien vajaakäyttö on rakenteellinen ongelma tilanteessa, jossa puukauppa käy vilkkaana.
- Luonnonhoidon tuen kysyntä sen sijaan ylitti käytettävissä olleet rahoitusmahdollisuudet.
- Metsäkeskus onnistui lisäämään energiapuun tarjontaa lisätalousarvion rahoituksella toteutetun nuorenmetsänhoidon monikanavaisen viestintäkampanjan avulla.

b) Toiminnallinen tehokkuus

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet:

B1	Toimintamme on asiakaslähtöistä, horisontaalista, avointa ja ennakoivaa - Johtamisemme on yhtenäistä, sitoutunutta ja vuorovaikutteista - Viestintämme on suunniteltua, oikea-aikaista ja osa kaikkea toimintaa - Kansainvälinen vaikuttamisemme on ennakoivaa ja aktiivista
B2	Kehittämis- ja innovaatiotoimintamme sekä neuvontamme on verkostoitunutta, vaikuttavaa ja tukee ennakoivasti päätöksentekoa ja elinkeinojen kilpailukykyä
B3	Digitaaliset ratkaisumme ovat käyttäjälähtöisiä ja tietovarantomme ovat yhteensopivia, luotettavia ja niitä hyödynnetään tehokkaasti
B4	Ennakoimme riskejä ja varaudumme kriiseihin

SMK:n itsearviointi onnistumisesta:

Toimenpiteet jotka toteuttavat asetettuja tulostavoitteita	Itsearvioinnin tulos
1. Organisaation toimivuuteen ja uudistumiskykyyn liittyvän johtamisen kehittäminen	4
2. Tehostetaan viestintää metsätalouden toiminnasta, ilmastohyödyistä ja kestävyydestä	4, 3
3. Toteutetaan Metsäkeskuksen digitiekartta aikataulu- ja investointisuunnitelman mukaisesti	4
4. Kehitetään sähköisiä ja digitaalisia palveluita ja asetetaan kehitystyölle seurattavat taloudellisuustavoitteet	4

5. Osallistutaan hallinnonalan tietojärjestelmäyhteistyöhön (LVO:n digitiimi) ja hyödynnetään kokonaisarkkitehtuurissa alustatalouden ja avoimen lähdekoodin sekä valtion yhteisten konsernipalveluiden mahdollisuudet	4
6. Rakennetaan aktiivisesti yhteistyötä eurooppalaisiin yksityismetsätalouden julkisiin organisaatioihin ja niiden muodostamaan FOREXT verkostoon	4
7. Kehitetään Metsäkeskuksen kokonaisriskien hallinta	3
8. Tuodaan metsien monitahoinen merkitys ja mahdollisuudet mukaan kaavavalmisteluihin	4
9. Tiedonhallintalain toimeenpanon edellyttämän tiedonhallintasuunnitelman tiedot toimitetaan ministeriölle	3
Itsearvioinnin keskiarvo (v. 2020 tulos 3,7 v. 2019 tulos 3,8)	**3,7**

MMM:n havainnot:

- Vuoden 2021 laskennallinen toiminnallisen tehokkuuden toimenpiteiden tulos pysyi ennallaan. Joidenkin tavoitteiden toteutus eteni ennakoitua hitaammin.
- Kunnianhimoisen digitiekartan onnistunut toteuttaminen on jatkunut. Digitiekartan toteutus on avainasemassa koko organisaation toiminnallisen tuloksellisuuden kehittämisessä.
- Ennen koronakautta luotu metsäkeskuksen johtava rooli eurooppalaisten yksityismetsätalouden edistäjäorganisaatioiden keskuudessa on säilynyt.
- Metsään.fi –palvelun uudistaminen, ja sitä hyödyntävien sähköisten palveluiden rakentuminen ovat jatkossa erityisen kiinnostuksen kohteena.

C) Voimavarojen hallinta

Voimavarojen hallinnan tavoitteet:

C1	Tehtävät ja toiminta on suunniteltu käytössä olevan rahoituksen mukaisesti
C2	Toimitilahallinta ja hankintatoiminta sekä toimipaikkaverkko ovat tehokkaita
C3	Rahoitusmahdollisuudet on tehokkaasti hyödynnetty
C4	Henkilöstön osaaminen vastaa strategian tarpeita ja henkilöstö voi hyvin

SMK:n itsearviointi onnistumisesta:

Toimenpiteet, jotka toteuttavat asetettuja tulostavoitteita	itsearvioinnin tulos
1. Metsäkeskuksen toimintasuunnitelma, henkilöstösuunnitelma, riskien hallinta ja muut suunnitelmat tukevat tulossopimuksen tavoitteita käytettävissä olevien resurssien puitteissa	3
2. Kehitetään Metsäkeskuksen osaamista yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteita vastaavaksi	4
3. Päivitetään toimitilapolitiikka ja toteutetaan toimitilaratkaisut sen mukaisesti	4
4. Saavutetaan ulkopuolisen hankerahoituksen tavoitetaso (4,2 milj. euroa v. 2021). Tavoitetaso määritetään vuosittain osana tulosohjausta	5

5. Henkilöstön työhyvinvointi paranee tai säilyy vähintään ennallaan	4
6. Päivitetään ja toteutetaan taloussuunnitelma 2021-24 huomioiden taseen käyttö Metsäkeskuksen tuottavuutta ja tuloksellisuutta parantaviin hankkeisiin	4
Itsearvioinnin keskiarvo v. 2020 tulos 4,2 ja v. 2019 tulos 3,8	**4,0**

MMM:n havainnot:

- Vuoden 2021 laskennallinen voimavarojen hallinnan toimenpiteiden tulos laski hieman, mutta säilyi hyvällä tasolla.
- Henkilöstön työhyvinvointi säilyi hyvänä.
- Ulkopuolisen hankerahoituksen hankinnassa saatiin jälleen tavoitteen ylittänyt tulos, ja koulutustilaisuuksista saatu asiakastyytyväisyys pysyi korkeana.
- Henkilöstön osaamisen kehittäminen etenee suunnitellusti.

d) Mittaristo

MMM:n havainnot:

- Asetetut mittaristotavoitteet on pääosin saavutettu.
- Tulostavoitteiden toteutumista kuvaavat mittaritulokset osoittavat toiminnan kehittyvän suunnitelmallisesti, joskin tavoitearvojen asettaminen on joiltain osin vain suuntaa antavaa. Asetetut tavoitteet on monessa tapauksessa ylitetty selvästi.
    - Metsälain 10 §:n kohteiden ajantasaistus on edennyt ennakoitua nopeammin mm. virtaviivaistetun ohjeistuksen tuloksena.
    - Rahoituslain mukaisten kokonaiskustannusten tavoitetta tehokkaampaan valmisteluun on vaikuttanut mm. digitalisten kaava-aineistojen osuuden lisääntyminen, mikä on tehostanut prosessia.
    - Metsävaratiedon keruun kustannukset muodostuivat ennakoitua pienemmiksi ennätyksellisen julkistuspinta-alan seurauksena.
    - Päätökset nuorten metsien hoitohankkeista toteutuivat ennakoitua tehokkaammin käsittelyn automatisoinnin ja käsittelytiimien välisen yhteistyön tehostumisen seurauksena.
- Mittaristo kuvaa tällä hetkellä panoksilla aikaansaatuja tuotoksia. Mittaristoa kehitetään vuoden 2022 aikana tukemaan paremmin yhteiskunnallisten vaikutusten ja vaikuttavuuden tavoitteitten kuvaamista IOOI-mallin (Input/Output/Outcome/Impact) avulla.

2. Talous

Talouden tunnusluvut olivat seuraavat:

	Liike-vaihto	Liike-voitto	Liike-voitto %	quick ratio	oma pääoma	Oman pääoman tuotto %	oma-varaisu us-aste	tominnan netto-tulos	Henkilöstö-kulut (€)	Henkil östön määrä (htv)
2021	49 715 252	-352 405	-0,71 %	2.5	19 453 220	-0,46 %	70 %	-365 201	32 662 007	569
2020	48 961 680	394 785	0,81 %	2,7	19 818 420	-1,98 %	72 %	-396 069	32 041 669	568
2019	49 362 552	-989 360	-2,00 %	2,8	20 214 489	-2,39 %	72 %	-488 694	31 915 797	572

MMM:n havainnot:

- Metsäkeskuksen tase on vahva, ja mahdollistaa toiminnallisen jatkuvuuden mahdollisissa lyhytkestoisissa poikkeustilanteissa. Taseella toteutettavat hankkeet

parantavat metsäkeskuksen tuottavuutta, tuloksellisuutta ja sopeutumista voimassa oleviin kehyksiin.
- Tuloksen vain lievä tappiollisuus johtui taseella rahoitettavaksi suunniteltujen hankkeiden toteuttamisesta samalla kun muussa toiminnassa, kuten matkakuluissa, kertyi säästöjä.
- Edelliseltä vuodelta siirtyi käyttämätöntä valtionapua 1 107 000 euroa. Nyt siirrettiin seuraavalle vuodelle 1 627 000 euroa. Siirtyvä erä syntyi kaksivuotiseksi suunnitellun tietojärjestelmän kehittämispanoksen käytön painottumisesta pääosin vuodelle 2023. Siirtyvä erä merkitään saaduksi ennakoksi ja on siten kokonaan sidottu.
- Vapaa siirtyvä määräraha on nyt kokonaan käytetty, ja talouden liikkumavara muodostuu jatkossa toiminnan tehostamisen ja uudelleen suuntaamisen synnyttämästä sisäisestä liikkumavarasta ja kertaluonteisesta taseen käyttömahdollisuudesta.
- Liiketoimintakaupasta aiheutuneet kulut on budjetoitu erilleen metsäkeskuksen nykyisistä lakisääteisistä tehtävistä. Liiketoimintakauppaan liittyvät kulut heikensivät metsäkeskuksen tulosta noin 0,35 milj. eurolla.
- Metsäkeskuksen maksuasetuksessa kiinteähintaisiksi määriteltyjen suoritteiden myynnistä kertyi tuottoja 530 806 euroa ja kuluja 518 526 euroa, joten kustannusvastaavuus oli 102 % (edellisenä vuonna 110 %).

3. Tuloksellisuusraportoinnin perusteiden asianmukaisuus ja kehittämistarpeet

Metsäkeskuksen raportointi on riittävällä tasolla toiminnan ohjauksen ja tulosvastuun arvioinnin kannalta.

Tulosohjauksessa asetettujen tavoitteitten ja mittariston tulospoikkeamat on käsitelty tulosohjauksessa.

Metsäkeskus on kehittämässä tulosraportointia IOOI-mallin mukaisesti siten, että yhteiskunnalliselle vaikuttavuudelle ja yhteiskunnallisille vaikutuksille asetetaan uudet nykyistä selkeämmin metsäpolitiikan tavoitteisiin kytketyt tavoitteet ja mittarit. Muutos parantaa metsäkeskuksen tavoitteiden asettamisen ja tulosten seurannan asianmukaisuutta voimakkaasti muuttuvassa toimintaympäristössä.

Toiminnan tuloksellisuuden osalta nykyinen mittaristo antaa hyvän käsityksen seurattavaksi valittujen tuotosten määrien ja yksikköhintojen kehityksestä. Kokonaiskuvan selkeyttämiseksi tulisi ottaa käyttöön uusi kokonaistuottavuuden muutoksesta kertova indeksi, joka on yleisesti käytössä hallinnonalan virastoilla. Kokonaistuottavuuden kehitykseen tulee jatkossa kiinnittää erityistä huomiota, koska se kuvaa metsäkeskukselle tärkeän sisäisen liikkumavaran ja sitä hyödyntävän reagointikyvyn kehitystä.

4. Ministeriön esitys Suomen metsäkeskuksen toimenpiteiksi tuloksellisuuden parantamiseksi

Metsäkeskuksen johtokunnan, toimivan johdon ja ministeriön välisen tulosohjauksen integrointi on parantunut, mutta sen kehittämistä tulee edelleen jatkaa. Metsäkeskuksen johtokunnan jatkuvan strategiatyön yhtenä syötteenä toimii keväällä pidettävä strategiaseminaari, jossa käsitellään strategisen johtamisen kannalta olennaisia metsäkeskuksen toimintaympäristöön ja johtamiseen liittyviä kysymyksiä. Strategiakokouksen sisältöä tulee kehittää tästä näkökulmasta. Toimintaympäristön muutosten analyysissä tulisi edetä riittävän pitkälle organisaatiokohtaisten johtopäätösten

tasolle, jotta strategiakokouksen syöte metsäkeskuksen johtamisen kehittämiseen olisi vaikuttavaa.

Ministeriön strategisen ohjauksen ja metsäkeskuksen oman johtamisen integroinnin onnistuminen on pitkälti riippuvainen metsäkeskuksen vaikutus- ja vaikuttavuustavoitteitten määrittelystä ja ohjauksessa käytettävien mittareiden asianmukaisuudesta niin, että mittarit kuvaavat tavoitteitten toteutumista oikein ja luotettavasti. Strategisten kehittämiskysymysten valmistelun vuorovaikutteisuutta ministeriön ja metsäkeskuksen välillä tulisi vahvistaa.

Metsäkeskus on vahvistanut strategisen johtamisen henkilöstöään vuoden 2022 alussa. Uusien resurssien kytkentä strategisen ohjauksen ja johtamisen valmisteluun parantaa metsäkeskuksen yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta.

Metsäkeskuksen tulee lisätä toimintansa kokonaistuottavuutta, jotta se pystyy reagoimaan riittävällä tasolla edessä oleviin toimintaympäristön muutoksista johtuviin haasteisiin.

Keskeistä on jatkossakin metsäkeskuksen rooli metsätalouden päätöksentekoa palvelevan luontotiedon kehittämisessä ja tuottamisessa. Metsiin kohdistuva EU:n sääntely tulee lisäämään metsäkeskuksessa ylläpidetyn ja tuotetun luontotiedon merkitystä entisestään, kun luontotietoa hyödyntävään metsien tilan seurantaan ja informaatio-ohjauksen toimivuuteen kohdistuu uudella tasolla olevia vaatimuksia.

Vuoden 2022 tulosohjauksessa asetetut tulostavoitteet kattavat olennaiset Suomen metsäkeskuksen toimenpiteet tuloksellisuuden parantamiseksi. Tilinpäätös ja toimintakertomus, tuloksellisuusraportti sekä henkilöstötilinpäätös eivät nosta esiin uusia näkökohtia, joihin ministeriön tulisi kiinnittää tässä yhteydessä huomiota.

5. Ministeriön omat toimenpiteet Suomen metsäkeskuksen tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriö valmistelee Kansallisen metsästrategian uudistamista siten, että myös jatkossa metsäkeskuksen tavoitteet ja voimavarat voidaan kytkeä ajantasaiseen valtioneuvostossa hyväksyttyyn strategiaan.

Ministeriö ottaa metsätalouden tukijärjestelmän valmistelussa huomioon EU:n uudet valtiontukisuuntaviivat sekä metsäkeskuksen mahdollisuudet lain tehokkaaseen toteutukseen.

Ministeriö seuraa metsäkeskuksen taseen käytön strategisen suunnitelman toteutumista ja ottaa siihen kantaa osana tulosohjausta. Ministeriö pyrkii tukemaan metsäkeskuksen kehittämisedellytyksiä vaikuttamalla mahdollisuuksien mukaan julkisten kehittämisvarojen suuntaamiseen niin, että ne tukevat metsäpolitiikan tavoitteitten toteutusta ja siten myös metsäkeskuksen edellytyksiä oman toimintansa tuloksellisuuden parantamisessa.

Kansliapäällikön sijainen, osastopäällikkö Tuula Packalen

Ylimetsänhoitaja Matti Heikurainen

Jakelu	Suomen metsäkeskus
Tiedoksi	Valtiokonttori Valtiontalouden tarkastusvirasto VTV VM BO Budjettiosasto MMM HAKE Ohjaus- ja talousyksikkö

VN/26443/2020-MMM-4

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Heikurainen Matti 91214739X	Packalen Tuula 91228524L
2022-05-31	2022-06-01